

2. Беличева С. А. Соціально-педагогічні методи оцінки соціального розвитку дезадаптованих підлітків // Вістн. психосоціал. і корекційно-реабілітац. роботи. – 2015. – № 1. – С. 3.
3. Березін Ф. В. Психологічна і психофізіологічна адаптація людини. –Л., 2018.
4. Психологія життєвої кризи / відповідний редактор Т. М. Титаренко. – Київ : Агропром видав України, 2018. – 22 с.
5. Сучасна молодіжна політика і соціальна робота в Україні / за ред. Якименко В. І. – Київ, 2021.
6. Соціологія: підручника для студентів вищих навчальних закладів / за ред. В. Г. Городененка. – Київ : Видавничий центр «Академія», 2015. – 560 с.

В. М. Курепін, к. е. н., доцент кафедри методики професійного навчання

kurpins@ukr.net

Миколаївський національний аграрний університет

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Забезпечення повноцінного гармонійного розвитку як особистості в державі, так і суспільства в цілому є нагальною потребою для держави. Це зумовлюється процесом формування в Україні громадянського суспільства, становлення єдиної нації. Цілісність народу України (об'єднання різних етносів і регіонів країни), його національне відродження, розбудову та вдосконалення суверенної правової держави, стабільність забезпечить патріотичне та духовне виховання молоді.

Формування в людини національної гідності й гордості за свою Батьківщину, яка сьогодні відстоює свою незалежність відбувається через розуміння і сприйняття української ідеї, засвоєння молоддю національних цінностей: мови, української культури, шанобливого ставлення до історичної пам'яті тощо.

Поруч з громадянами України, молоде покоління є безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення держави. Сучасні важкі і болісні виклики та загрози, кардинальні зміни у політиці, економіці, соціальній сфері змінюють пріоритетні завдання суспільного поступу. Поряд з убезпеченням своєї суверенності й тери-

торіальної цілісності, йдеться пошук шляхів для інтегрування в європейське та євроатлантичне співтовариство. Майбутній розвиток Української держави відбувається завдяки новій стратегії виховання, яка має бути багатокомпонентною та багатовекторною.

Враховуючи агресію та повномасштабну загрозу цілісності нашої держави актуальним питанням сьогодення є виховання молоді: духовне, моральне, громадянсько-патріотичне, на основі стрижневих, основоположних складових національно-патріотичного виховання. Це виховання повинно відповідати нагальним вимогам і викликам сучасності, формувати свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, спиратися на ідеї демократії, свободи, відповідальності, гуманізму, толерантності, захисту незалежності та територіальної цілісності України.

На тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу відбувається пробудження громадянської і громадської ініціативи в особистісному розвитку кожного українця. Тому нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості.

Підґрунтям виховання української молоді є древня і велична культура та історія, досвід мирного суспільного життя. Національно-патріотичне виховання молоді уже ввійшло до освітнього простору, але нинішні процеси вимагають змін та переосмислення формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у молоді. Воно повинно здійснюватися на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності.

Національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму українських козаків, Українських Січових Стрільців, загонів Карпатської Січі, учасників революційних подій в Україні у 2013–2014 років, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції та операції об'єднання сил у Донецькій та Луганській областях, спротиву окупації та анексії Автономної Республіки Крим, повномасштабної війни, яку розв'язала проти України російська федера-

ція. Особливу увагу заслуговує розгляд та вивчення формування української політичної культури, нове осмислення ролі багатьох історичних фактів та подій, які відбувалися з українським народом.

Українська держава заперечує будь-які форми дискримінації, підтримуючи всі мови і культури. Ця Концепція виходить з ідеї об'єднання різних народів, національних та етнічних груп, які проживають на території України. Ідеї української державності виступають загальним надбанням що забезпечують їх всебічний соціальний та культурний розвиток. Національно-патріотичне виховання молоді не прищеплює споглядання світу лише очима власної культури, не розвиває у вихованні молодого покоління ідей культурного імперіалізму, дискримінації та колоніальної залежності.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави виникає нагальна необхідність переосмислення надбання досвіду щодо виховання патріотизму в молоді українською освітою; посилення національно-патріотичного виховання молоді; переосмислення зробленого і здійснення системних заходів щодо переконливих і позитивних традицій у формуванні нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей.

До них відносять:

- повагу до національних символів (Прапор, Гімн України);
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- повагу до прав людини, толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури;
- верховенство права, рівність всіх перед законом тощо.

Формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості у закладах вищої освіти, як і у відбувається завдяки комплексній системи і цілеспрямованій діяльності науково-педагогічних працівників, органів студентського самоврядування, інших інститутів, які формують ціннісне ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації, виховують почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадян-

ського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України. Становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків не може бути без підтримки та допомоги від сім'ї, органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських об'єднань та благодійних організацій.

У часи воєнної загрози пріоритетним є формування у молоді готовності до захисту України, бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Зовнішні загрози зміцнюють єднання українського народу, вдосконаленні своєї підготовки до захисту України, спрямовують підростаюче покоління оволодівати військовими професіями, формують психологічну стійкість та фізичну витривалість задля досягнення миру та добробуту для народу України.

Маючі загальнопедагогічні принципи виховання, національно-патріотичне виховання має власні принципи, що відображають його специфіку. Серед них:

- принцип національної спрямованості – передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, українського народу, шанобливого ставлення до його культури; поваги до культури всіх народів, які населяють Україну;

- принцип історичної і соціальної пам'яті – спрямований на збереження духовно-моральної і культурно-історичної спадщини українців;

- принцип соціальної відповідності – зумовлює потребу узгодження змісту і методів виховання в молоді готовності до захисту України та ефективного розв'язання життєвих проблем;

- принцип полікультурності передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, створення для цього необхідних передумов.

Впровадження системи національно-патріотичного виховання молоді повинно мати певні результати, такі як: розвинута патріотична свідомість і відповідальність, почуття вірності, любов до Батьківщини; шанування національної пам'яті; готовність до захисту України та виконання громадянського і кон-

ституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України; соціальний та економічний розвиток країни, зміцнення її обороноздатності та безпеки тощо.

Відтак, враховуючи всі обставини, виникає потреба в актуалізації концепції, яка б визначала нову стратегію цілеспрямо-ваного і ефективного процесу виховання суб'єкта громадянського суспільства – громадянина-патріота України. Виховати громадянина означає підготувати підростаючу особистість до участі в розв'язанні завдань держави, до управління її справами і виконанням функцій громадського діяча та захисника Батьківщини. Для цього потрібно сформувати в нього комплекс особистісних якостей і рис характеру.

Список використаних джерел

1. Бородай Е. М., Кононець Н. В. (2022). Військово-патріотичне дидактично-виховувальне середовище української школи в умовах воєнного стану: мат. Міжнар. наук.-практ. конф. «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXIX КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ), присвяченої розробкам моделей підготовки майбутнього вчителя до педагогічної діяльності в Новій українській школі (м. Полтава, 26–27 травня 2022 р.) / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. Полтава : Аструя, 2022. С. 40–43.
2. Іваненко В. Вплив євроінтеграційних процесів на роль студентського самоврядування // Молодь, наука, бізнес : матеріали Всеукр. інтер.-конф. з доб. вищ. освіти і мол. учених, 5–6 жовтня 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 73–77. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11859>.
3. Іваненко В. С. Цінності та запити сучасної молоді: життєві пріоритети української молоді // Покоління незалежності: ціннісні орієнтири і перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. студентів та магістрантів, м. Костанай, 30 березня 2021 р. Костанай : Костанайский регіональний університет імені А. Байтурсинова, 2021. С. 737–741. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9255>.
4. Курепін В. М. Розвиток громадянських компетентностей дорослих в Україні: проблеми і перспективи під час воєнного стану // Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів : матеріали тез доп. XI міжнар. наук.-методол. інтернет-семінару, м. Київ – м. Хмельницький, 19 травня 2022 р. Київ : Хмельницький : Хмельницький національний університет, 2022. С. 55–57. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11720>.